

HOE HANNA TOCH KERSTFEEST VIERDE

DOOR
HERMANNA

NIJKERK
G.F. CALLENBACH

HOE HANNA TOCH KERSTFEEST VIERDE

DOOR

HERMANNA

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

I.

Hanna zat snikkend op den grond bij de speelgoedkast met de leege doos, waarin haar theeserviesje juist gepast had, op den schoot.

Geen wonder dat ze schreide! Het mooie serviesje was gevallen; de scherven lagen om haar heen. Geen enkel stukje was ongeschonden.

Maar, Hanna's tranen vloeiden niet alleen van verdriet; — — óók van drift! Dit bemerkte moeder, die de kamer binnenkwam, gauw genoeg. Hanna zag vuurrood en kon haast niet uit haar woorden komen, toen moeder vroeg hoe 't ongeluk gebeurd was.

„Rika, die nare Rika — — 't is *haar* schuld,” stiet ze er uit.

„Neen mevrouw,” sprak nu het dienstmeisje kalm; „ik ben er heel niét aan geweest. Ik zei nog: „laat de doos staan; je kunt zoo hoog niet reiken.” Maar Hanna was weer eigenwijs. Ze deed 't tòch, heeft de doos laten vallen en — nu is 't serviesje stuk.”

Moeder keek Hanna ernstig aan.

„Kind, kind, eerst ongehoorzaam zijn en dan de schuld nog aan een ander willen geven? Ken je het versje nog wel, dat moeder je laatst geleerd heeft?” —

Hanna knikte en liet 't hoofd hangen.

„Moet ik het nog eens voor je opzeggen?” Moeder wachtte Hanna's antwoord niet af, maar begon dadelijk met zachte, duidelijke stem:

„Een leugentje, kind,
— al is 't nog zoo gering —
geloof het maar vrij
is een heel leelijk ding;
het maakt er — ja stellig —
je hartje onrein — —
vermijd daarom voortaan
elk leugentje klein!” —

Hanna kwam overeind en drukte 't gezichtje tegen moeder aan.

„'t Spijt me zoo vreeselijk,” klonk het gesmoord. „k Zal het nooit, nooit weer doen; heusch, moeder! Is u dan niet meer boos?”

„Boos ben ik niet; wèl verdrietig. Je moet God vragen je te vergeven en je te helpen dat leelijke gebrek te overwinnen, Hanna! Ik zou 't heerlijk vinden, als mijn oudste een voorbeeld voor de broertjes werd.”

„Ja moeder.” — 't Was haast onverstaanbaar. Hanna bleef nog even, stil, tegen moeder aange-

leund, staan. Toen gaf moeder haar een kus en ging, hand aan hand met haar, de overblijfselen van het serviesje bekijken, die Rika opgeraapt en in de doos gelegd had.

„Dank je wel, Riek,” zei Hanna wat verlegen.
„Ben je weer goed op me?”

„O, al lang, hoor,” sprak het vriendelijke meisje.
„’t Is toch zoo jammer van dat mooie stelletje, hè mevrouw? Er is zeker niets meer aan te doen?”

„Neen Rika; we zullen de doos zóó moeten wegzetten. ’t Is wèl een harde les voor Hanna geweest.” —

Den heelen middag bleef Hanna stil. Het serviesje had ze op haar laatsten verjaardag van grootvader en de tantes gekregen; ze was er zoo blij mee geweest! —

Tegen den vijfjarigen Willie deed ze kriebelig en met Ru, die een jaar jonger was dan zij, zou ze mogelijk zijn gaan kibbelen, als een brief, dien de post bracht, niet een welkome afleiding had gegeven.

Moeder keek hem even in en riep toen vroolijk:
„Kinderen, luistert eens! Goed nieuws!”

„Wat dan? Wat dan?” —

Ze verdrongen zich alle drie om moeder en ook Bobbie, het Benjaminnetje van ’t gezin, die juist zijn middagdutje gedaan had, kroop tusschen de grooten door, om er toch vooral bij te zijn.

„Toe moeder,” riep Ru ongeduldig uit, „zeg u ’t gauw!” —

„Tante Lot vraagt, uit naam van grootvader, of we allemaal in de Kerstvacantie komen logeeren,” zei moeder langzaam en met nadruk en hield toen de handen voor de ooren, zoo’n gejuich ging er

op. 't Was ook geen kleinigheid! Bij grootvader en de tantes in de pastorie te logeeren, was 't heerlijkste wat de kinderen zich konden voorstellen en nu zouden zij er zelfs 't Kerstfeest mogen vieren?.... Dàt was nog nooit gebeurd; — of ja, heel, heel vroeger, één keer, toen Hanna en Ru kleine kleuters waren en vader nog leefde. Zijzelf wisten 't alleen nog maar uit de verhalen van moeder. Wel hadden zij er elk jaar de prettigste zomerweken doorgebracht, maar om Bobbie, die altijd een teer ventje was geweest, had moeder de reis naar het noorden — grootvader was predikant op een dorpje in Friesland — in den *winter* niet meer durven ondernemen. Bobbie was 't laatste jaar echter zooveel flinker geworden en daarom stelde tante Lot voor, dat zij nu toch ook eens in de Kerstvacantie zouden komen.

„*Gaan* we, Moes? — O, maar we mogen toch zeker! Wat dol!” zoo klonk 't door elkaar.

„Ja, als Bob goed blijft en er anders ook niets tusschenbeide komt — —”

Verder kon moeder 't niet brengen. De kinderen lieten haar niet uitspreken, maar dansten uitgelaten in 't rond.

„Wij gaan naar grootvader en tante Lot en tante Nel, hoera, hoera!” zoo jubelden ze.

Hanna deed druk met de broertjes mee. 't Serviesje was vergeten en — *dat andere* — óók? —

II.

't Was de eerste dag van de Kerstvacantie. De koffer stond op 't portaal. Hanna, Ru en

Willie kwamen telkens aandragen met schatten, die, volgens hen, noodzakelijk mee moesten: poppen, boeken, speelgoed, in groote hoeveelheid. Als moeder er geen stokje voor had gestoken, zou er geen plaats meer voor kleeren in den toch flink grooten koffer zijn geweest.

Ru en Wil waren gauw getroost, maar Hanna kon zich nooit dadelijk schikken. *Haar* poppen moesten in

ieder geval goed bezorgd zijn, vond ze; 't speelgoed van de broertjes kwam er dan minder op aan.

Onwillig duwde ze kleinen Bob op zij en gooide zijn lievelingsbeer uit den koffer, om plaats voor haar „kinderen” te maken.

Bobbie vond dit natuurlijk vreeselijk en schreide tranen met tuiten, te meer, daar moeder even weggeroepen was en hij nu zijn nood niet aan haar kon klagen.

„Maar Hanna,” zei Rika, „wees toch niet zoo onaardig! Je moeder heeft zelf 't beertje in den

koffer gedaan. Kom maar hier, Bob, we zullen samen Beriman weer een mooi hoekje geven."

„En mijn poppen dan?"

„Die komen er óók in. Je mag er twee meenemen, hè? Berg de andere dan maar eerst vlug weer in 't ledikantje."

Hoewel pruttelend, gehoorzaamde Hanna en toen moeder weer boven kwam, waren beertje en poppen al netjes door Rika ingepakt.

Bobbie bleef evenwel verdrietig; bij de minste aanleiding begonnen zijn traantjes te vloeien. Aan de koffie werd 't boterhammetje bijna niet aangeroerd. Bob legde zijn hoofdje tegen moeder aan en wou maar 't liefst slapen.

„Zijn hoofdje gloeit zoo," zei moeder bezorgd; „als hij maar niet ziek wordt."

„O moeder, hoe naar!" — Met groote, verschrikte oogen keek Hanna haar aan. „Dan kunnen we morgen misschien niet gaan?"

„Zou je 't dáárom *alleen* naar vinden, kind?" — Moeder vroeg het vriendelijk, maar 't was Hanna te moede, alsof zij een berisping kreeg.

„Nee — ja — —," stotterde ze, terwijl ze de oogen neersloeg, „om *Bob* natuurlijk ook. Maar moeder, hij wordt toch niet *erg* ziek, hè?"

„Ik hoop 't niet," was het antwoord, maar moeder keek bezorgd, toen ze 't kereltje, dat haar al zoo vaak reden tot ongerustheid had gegeven, uit zijn stoeltje tilde, om hem naar bed te brengen.

De drie anderen aten stilletjes hun boterham op.

„Gaan we nu niet, Hanna?" vroeg Willie halfvuid.

„O, Bob is morgen bepaald weer beter," verzekerde Ru hoopvol.

Hanna ging er grif op in. „Wel ja, als hij

geslapen heeft, zal hij best weer in orde zijn."

Maar, terwijl ze dit zei, kreeg ze toch, diep in haar hartje, een onrustig gevoel. Moeder had er zoo bezorgd uitgezien. — — Als Bobbie toch weer eens erg ziek werd, zooals hij vroeger ook geweest was! — • Nu dacht Hanna hierbij echt aan haar broertje en schoof de angst, om 't mogelijk in duigen vallen van het heerlijke plan, toch even op den achtergrond.

Met de prettige drukte, die het inpakken door huis veroorzaakt had, was 't nu plotseling gedaan. Moeder werd geheel in beslag genomen door Bobbie en wist bovendien ook niet hoe zij er mee aan moest. Zou de reis geheel moeten worden opgegeven, of zou er kans zijn, dat de tocht na een paar dagen uitstel nog kon worden ondernomen? Zij had den dokter gevraagd te komen en hoopte door hem eenig licht in de zaak te krijgen.

Rika had de handen vol, om de drie ongedurige kinderen kalm bezig te houden. Zij pruttelden en zeurden en wilden 't telkens heel zeker van haar weten, of zij morgen zouden kunnen gaan.

Toen nam Rika hen mee naar de serre, waar zij Bob 't minst met hun praten konden hinderen en begon met hen over 't Kerstfeest te spreken.

Dit bleek een gelukkige gedachte te zijn geweest. De gezichtjes klaarden op; de stemming ontspande zich. — Alle drie verdiepten zij er zich in, hoe Kerstmis wel op 't dorp bij grootvader zou worden gevierd.

„Ik weet het niet vast," zei Rika, „want ik ben er nooit geweest, maar ik denk wel dat er een Kerstboom zal zijn voor de kinderen van de Zondagschool en misschien ook wel één bij je grootvader

thuis. Voordat ik hier kwam, heb ik bij een dominee gediend en daar hadden ze ook altijd een boom. Op den avond vóór Kerstmis werden er menschen en kinderen uit de wijk bij gevraagd en ik mocht ook binnenkomen. Dan zongen we Kerstliederen met elkaar en dominee vertelde de Kerstgeschiedenis — —."

„Die ken *ik* ook!" zoo viel Ru haar in de rede. „Het Kindeke Jezus werd in een stal geboren; in Bethlehem was dat. En er zongen Engelen, en de herders, die juist buiten op het veld waren met hun kudden, konden 't heel goed verstaan wat ze zongen. Zal ik 't eens opzeggen?" En, zonder 't antwoord af te wachten, vervolgde hij: „Eere zij God in de hoogste Hemelen en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen."

„Weet je ook wat één van die Engelen tegen de herders zei?"

„Niet goed."

„Ik wel," riep Hanna. „Vreest niet, want ziet, ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal, namelijk, dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heer, in de stad Davids."

„Dat heb je vlot gedaan," zoo prees Rika haar.

„Weet je het ook verder?"

„Zeg jij 't maar, dan is 't net alsof we op Zondagschool zijn, hè Rika? Om de beurt moeten we antwoorden."

„En dit zal u het teeken zijn: gij zult het Kindeke vinden, in doeken gewonden, en liggende in de kribbe," sprak Rika eerbiedig.

„Het Kindje lag in een kribbe; er was geen wiegje."

Willie keek meewarig.

„Er was heelemaal geen plaats; niet in een huis en niet in de herberg — nergens. Daarom moesten Jozef en Maria in den stal slapen,” zei Ru. „Maar ze vonden 't niets erg; ze waren veel te blij met het Kindje. En de herders waren ook blij, toen ze Het zagen. — Zullen we nu eens zingen?”

„Neen, dat kan niet, om Bob.”

„Och, toe maar, Riek; heel, *heel* zachtjes, zoo, dat jij en wij 't alleen maar hooren!”

En, fluisterend gezongen, klonk het weldra in de serre:

„In Bethlehems stal
lag Christus, de Heer,
in doeken gehuld,
als Kindje ter neer;
voor Hem was geen plaats
in een herberg of huis —
Zijn wieg was een kribbe,
Zijn troon was een kruis.” —

III.

Bobbie werd gelukkig niet ernstig ziek. Toch was zijn toestand van dien aard, dat de dokter sterk afried vooreerst met hem de reis naar het noorden te ondernemen.

Om de drie anderen nu niet te erg teleur te stellen, had moeder bedacht, dat zij dan maar *alleen* bij grootvader zouden logeeren.

Even had dit bedrukte gezichten gegeven: moeder en Bob thuisblijven — dat vonden ze toch wel heel naar. Met hen allen zou die logeerp partij veel en veel gezelliger zijn geweest, dachten ze. Maar moeder wist hun dit alleen-uit-logeeren-zijn zóó prettig voor

te stellen, dat zij er spoedig]mee verzoend werden, ja, het hun ten slotte zelfs wel gewichtig toescheen. Zoo „groot” kwamen zij zich voor.

Jammer, dat moeder 't niet goed vond, dat zij ook de reis alleen deden. Neen, daarvan kon niets inkomen! Rika zou de kinderen brengen en dan den volgenden dag weer terugkeeren. In dien tijd zou haar zusje Jansje moeder komen helpen.

Zoo werd de groote koffer dus toch nog verder ingepakt en zouden Hanna, Ru en Willie, een dag later dan 't plan was geweest, waarlijk nog de reis naar Friesland ondernemen. Hanna beloofde heel gehoorzaam te zullen zijn en goed op de broertjes te passen en Wil zei: „Ik zal wel oppassen! Ik ben al vijf jaar!” —

Op den bewusten morgen werd Hanna vroeg wakker. 't Was nog donker. In de aangrenzende kamer, waar Ru en Willie sliepen, hoorde ze niets dan hun regelmatige ademhaling.

„Wacht,” dacht Hanna, „ik zal de jongens roepen, dan kunnen we nog wat praten! — Ru, Ru,” klonk 't toen zachtjes, om moeder en Bobbie niet wakker te maken, „slaap je nog? We gaan straks naar grootvader en de tantes! — Willie!” —

Daar sloeg de gangklok het halve uur. Bij het schijnsel van 't nachtlichtje kon Hanna op de pendule zien.

„Pas halfzeven! Nu, dan zal ik er tot zeven uur in blijven en Ru en Wil tot zoo lang met rust laten,” besloot ze en neuriede een liedje tot tijdverdrijf.

Daarna wilde ze uitrekenen hoeveel minuten 't nog zou duren, voordat ze bij grootvader kon zijn, maar, rekenen was Hanna's beste vak nu juist niet. Ze kwam met die minuten en seconden danig

in de war — — en — — dommelde er zoo waar bij in.

Met een schrik werd ze wakker, toen het zeven uur sloeg. Nadat ze gebeden had, sprong ze vlug uit bed, trok haar kousen aan en liep naar de kamer der broertjes.

„Ru! Opstaan!”

„Hè? Wat is er?”

„Straks gaan we in den trein en we nemen boterhammen mee voor ons twaalfuurtje! Leuk hè?”

Nu was de jongen klaar wakker; hij stiet zijn kleinen broer aan. Willie deed even zijn blauwe kijkers open, maar sloot ze dadelijk weer en draaide zich om.

„Kom, nu moet je niet meer slapen,” riep Hanna verontwaardigd uit. „Wil je dan niet mee naar grootvader?”

„Nee! Weg.” Willie sloeg om zich heen.

„Je *zult* wakker blijven en wat met ons praten,” zei Ru opgewonden en trok de dekens van hem af.

„Akelige jongen! Ik droomde net zoo prettig van een Kerstboom en nu is alles uit. Hè, ik ben half bevroren,” klaagde 't baasje.

„Ik zal je helpen aankleeden, dan word je gauw warm,” sprak Hanna op moederlijken toon. „Denk eens aan, Wil, wat zullen we een plezier hebben!”

„Gaan moeder en Bob dan ook mee?”

„Och, dat weet je immers wel! Moeder en Bobbie blijven thuis.”

„Dan blijf *ik* ook thuis.”

„En de Kerstboom bij grootvader dan? Daar komen toch zooveel kaarsjes aan en mooie, zilveren bellen en ijskegeltjes van kristal en sparappeltjes, zoo wit, alsof ze besneeuwd zijn; — moeder heeft 't me gisteren nog verteld.”

„Ja, heusch?”

„Stellig. En dan vertelt grootvader en wij zingen en we krijgen ook vast wat lekkers. Tante Nel kan zulke heerlijke koekjes bakken; dat weet ik ook van moeder.”

„Ik ga toch maar mee,” verklaarde Willie, die zich, nu hij warmer was, weer prettiger voelde. Zijn traantjes waren gedroogd en weldra babbelde hij even vroolijk als Hanna en Ru.

Moeder was ook bijtijds op. Bobbie sliep nog, zoodat zij rustig voor 't ontbijt kon zorgen.

Hanna, Ru en Willie waren echter allesbehalve rustig. De beide oudsten keken voortdurend op de klok en kibbelden over 't al of niet gelijk gaan der pendule, terwijl Willie telkens nog allerlei in den zin kreeg, dat hij volstrekt mee wou nemen. 't Kostte heel wat moeite hem te beduiden, dat dit niet ging, daar de koffer al op slot was.

Eindelijk was het ontbijt afgelopen. Zij waren al boven geweest, om Bobbie goedendag te kussen en zouden zich nu zoo langzamerhand klaar maken om naar het station te gaan. . . . Daar werd Willie plotseling gemist!

Moeder, Rika en ook Hanna en Ru, liepen van de eene kamer naar de andere, keken in de diepe kleerkast, ja, zelfs in den kelder, maar alles was tevergeefs. Waar kon het ventje toch zijn?

Moeder begon zich al ongerust te maken. Zou Willie de voordeur zijn uitgelopen?

Op eens echter weerklonk er een juichkreet van Hanna uit de logeerkamer: „Ik heb hem! Ik heb hem!”

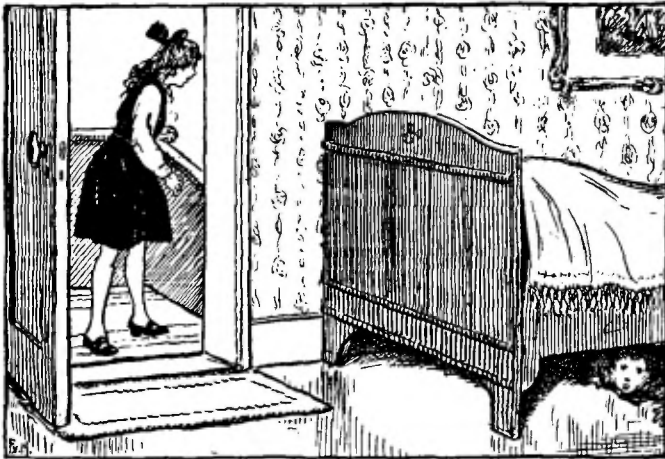
Allen snelden er heen en jawel, daar kwam 't jongetje onder 't ledikant uit.

„Maar Wil, hoe verzon je 't onder 't bed te kruipen?” vroeg moeder.

„Ik wou — ik wou me verstoppen, totdat Riek en Hanna en Ru weg waren,” stotterde Willie verlegen.

„Wou je dan niet mee?”

Willie knikte. „Ja, maar ik was bang, dat moeder

en Bob 't zoo heel naar zouden vinden, als we *allemaal* weg waren.”

Moeder kuste haar jongetje en stelde hem gerust. Voor Bobbie was stilte nu 't allerbeste, zei ze. Hij zou tóch niet met Wil mogen spelen. En moeder moest Bobbie verzorgen, dan zou ze geen tijd hebben 't ongezellig te vinden. Als haar drietal nu maar veel genoot bij grootvader en de tantes, was moeder even blij, alsof ze er zelf bij was.

„Heusch?”

„Ja, mijn lieve kind;” en moeder pakte hem nog eens flink.

„Ik zal u een langen brief schrijven,” beloofde Hanna. „Dat vindt u wel prettig, hè?”

„Ik ook,” zei Ru, en Willie, die niet bij hen wilde achterblijven, riep, hoewel hij nog niet schrijven kon, toch ook, dat hij 't doen zou.

Moeder toonde zich heel verrukt bij dit vooruitzicht, maar moest toen tot spoed aanmanen. Ongemerkt was het laat geworden.

„Dag lieve, beste kinderen! Dag Rika! Goede reis! Groet grootvader en de tantes. God zegene jullie!”

Zij wuifden naar moeder, die in de voordeur stond, totdat ze de straat uit waren en stapten toen vlug voort naar het station.

IV.

De reis verliep zonder stoornis. Precies op tijd kwamen Rika en de kinderen bij de halte aan, waar grootvaders buurman, baas Woudstra, hen, als gewoonlijk, met zijn karretje afhaalde.

Dat was een vroolijke begroeting.

„Nou jongens, stapt er maar op! Ru op den bok en straks de leidsels houden? En Willie daar, naast Hanna?” vroeg de goede man, die zijn klantjes kende.

Warm toegestopt met dekkleeden, konden ze een wintertje afwachten.

„Zitten jullie goed?” vroeg Woudstra. „Vooruit dan maar!” Hij klapte met de zweep, Bles trok aan en voort rolden ze over de hard bevroren sneeuw. Weldra verlieten zij den grooten weg en reden een stille zijlaan in. Hoe mooi was 't hier! Op de boomen hadden zich ijskristallen afgezet,

die als zoovele diamanten in 't zonlicht schitterden. 't Sneeuwkleed was nog smetteloos rein. De vroolijke muziek, die het gerinkel der paardebelletjes te weeg bracht, vond weerklank in de hartjes der kinderen, die druk keuvelden. Woudstra had maar werk al hun vragen naar den eisch te beantwoorden. Vaak ook zei hij: „Ja, nou vragen jullie me meer, dan ik vertellen kan!”

„Daar heb je 't kerktorentje!” riep Ru plotseling uit.

„Hoe laat zou 't wezen?”

„'k Zal het zien te rooien om vier uur voor de pastorie te staan. Vort, Bles, vort!”

Bles liep wat hij loopen kon. Baas Woudstra klapte met de zweep, dat het daverde.

Daar reden ze den laatsten hoek om!

„Ik zie de pastorie! Kijk, grootvader staat aan 't hekje. Nu komt tante Nel de deur uit! Daar heb je tante Lot ook! Hoera!” zoo juichten de kinderen.

Het wagentje stond stil. De reizigers konden haast niet wachten, totdat Woudstra hen van 't zware dekkleed zou bevrijden.

„O, daar is Poedel!” riep Willie vol verrukking uit, toen een groote, zwarte, kroesharige hond met één sprong op zijn schoot terecht kwam en hem in 't gezichtje wou likken. Rika had er al evenveel schik in als de kinderen.

Wat een drukte, voordat allen goed en wel in huis waren! Tante Nel ontdeed de kinderen van manteltje en jasjes en Rika hing ze weg, alsof zij hier altijd thuis was geweest. Onderwijl moest tante Lot nog even in de keuken zijn, om naar 't middagmaal te zien, daar Sietske nog niet veel van koken af wist.

Toen ons drietal frisch gewasschen en opgeknapt

met Rika in de gezellige huiskamer kwam, was de tafel al gedekt. Grootvader zat in zijn leuningstoel een pijpje te rooken. Hij legde 't neer, toen Sietske de dekschalen binnenbracht.

„Mag *ik* naast grootvader zitten?” vroeg Hanna dadelijk.

„Ja, dat is goed. Hier Willie, jij komt tusschen Rika en mij in,” zei tante Nel, „en Ru ginds, naast tante Lot. — Nu eerbiedig, kinderen!”

De predikant boog 't grijze, eerbiedwaardige hoofd en deed het gebed, waarna de maaltijd begon.

De kinderen hadden veel mee te deelen over alles, wat er thuis en op school gebeurd was, sedert ze grootvader en tantes voor 't laatst hadden gezien, zoodat het gesprek levendig genoeg was. Rika moest natuurlijk meer in 't bijzonder van Bobbie vertellen. Uit een brief van moeder wisten grootvader en tantes al, dat er ditmaal gelukkig geen reden tot bezorgdheid over 't ventje was. Hoe speet 't hun echter, dat 't prettige plan niet geheel en al zóó ten uitvoer had kunnen worden gebracht, als zij 't zich hadden voorgesteld. Ter wille van de drie kinderen deden de oude heer en zijn dochters evenwel hun best, dit niet te zeer te toonen en opgewekt met hen te zijn.

Na het dankgebed zond tante Lot hen weg, om handen te wasschen, 'tgeen ze bij voorkeur in de keuken deden, daar Sietske een groote vriendin van hen was. Daarna liepen ze de schuur in, om te zien, of er ook iets was veranderd. Maar neen, alles was bij 't oude gebleven. Er waren nog altijd twee varkens en drie geiten, die — zoo verbeeldden zij zich — hen als bekenden begroetten. Poedel, die hen naliep, was even vroolijk als van den

zomer, toen hij zoo vlot stukjes hout, die zij in 't water wierpen, op den kant bracht. Sietske beloofde hun, dat zij Poedel morgenochtend de gepoetste schoenen naar boven zou laten dragen. Dat kon hij zoo best! —

't Was te donker, om den tuin nog in te gaan. Nu, 's winters was daar ook niet veel te zien.

't Duurde nu niet lang meer, of 't klokje van gehoorzaamheid sloeg voor 't drietal. Hanna zou op een allerliefst kamertje slapen, waar mooie platen aan den wand hingen, en de jongens werden in 't groote bed op de logeerkamer gestopt. 't Was toch wel vreemd zonder moeder, vonden ze, maar, dat Rika hen hielp, was weer echt thuis-achtig. —

„Morgenavond ben *jij* weer bij moeder en Bobbie,” zei Wil een beetje terneergeslagen. „Schrijf je me ook eens een brief, Riek?” —

Dit beloofde 't hartelijke meisje hem. Toen stopte ze er hem lekker onder en sloeg de zware, donkergroene ledikantsgordijnen, waarnaar 't ventje wat angstig keek, zoo ver mogelijk open.

V.

't Was eenige dagen later. Er woedde zoo'n hevige storm, dat er aan uitgaan niet viel te denken. Dikke sneeuwvlokken sloegen tegen de ramen. Duchtig ging de wind te keer in de hooge linden vóór de pastorie; met hevig gekraak sloegen de doode takken er tegen den grond.

Het ontbijt was afgeloopen. Mistroostig stonden de kinderen uit te kijken. De groote weg was verlaten. Wie geen noodzakelijke boodschappen

had, waagde zich niet buiten. Gelukkig, dat het vacantie was! De dorpsjeugd, die voor 't meeren-deel ver van school woonde, zou er niet hebben kunnen doorkomen.

„Och, och,” zuchtte Hanna, „wat een weer!”

„Ja en ik weet niet wat 'k zal uitvoeren,” bromde Ru.

„'k Heb er alleen maar zin in mijn sneeuwkaasteel in den tuin af te maken en dat kan nu niet.”

„Waar is iedereen toch? Willie, ga eens kijken waar grootvader en de tantes zijn,” kommandeerde Hanna. Maar Wil, die ook uit zijn humeur was, zei kortaf: „Doe 't zelf!”

„Dat *zal* ik ook, hoor! 'k Heb jou niet noodig, brompot,” duwde Hanna hem toe en verliet met groote stappen de kamer, waarna ze de deur met kracht dichtsloeg. Een minuut of wat later, kwam ze met een opgeklaard gezichtje terug en riep vroolijk uit: „De tantes zijn in de keuken bezig allerlei koekjes te maken, voor Kerstmis, en wij mogen meehelpen. Komen jullie gauw?”

Willie sprong dadelijk op, maar Ru deed, alsof hij het niet hoorde en trommelde tegen de ruiten. Eindelijk slenterde hij langzaam naar de keuken, keek een poosje naar de bedrijvigheid, waaraan Hanna en Wil nu ook deel namen en liep toen de gang in, terwijl hij zei, dat hij grootvader zou opzoeken.

„Neen, mijn jongen,” sprak tante Lot; „grootvader mag niet worden gestoord. Hij is op de studeerkamer.”

„Tante, zie eens, is 't zóó goed?” klonk Hanna's stem uit de bijkeuken en tante liet Ru staan, om zijn zusje te helpen.

De jongen verveelde zich erg; eindelijk zocht hij een plaatsje op de bovenste trede van het studeerkamertrapje.

Na eenigen tijd werd de deur geopend. Opziende bemerkte hij, dat zijn grootvader, met 't zwart

fluweelen kalotje op en met de pijp in de hand, op den drempel stond.

„Wel vent, wat zit je daar stilletjes! Scheelt er wat aan?”

„Neen grootvader, maar ik heb 't land,” antwoordde Ru wrevelig.

„Wil je in de studeerkamer zitten? Ik geloof, dat

ik een mooi boek voor je heb," zei de oude heer, die wijselijk geen notitie van Ru's knorrige bui nam.

„Tante Lot wou niet, dat ik u stoorde," begon Ru aarzelend, terwijl hij op eens veel vroolijker keek.

„Als je rustig zit te lezen, hinder je me niets en dan zou je me bovendien nog mooi kunnen helpen door de namen der kinderen, die we bij den Kerstboom verzocht hebben, op kleine papier-tjes te schrijven; die worden dan op hun pakjes gespeld."

Nu was Ru dadelijk op streek. Zijn verdrietige luim verdween heelemaal, bij 't vooruitzicht in de studeerkamer te mogen wezen. De kinderen beschouwden grootvaders kamer altijd met eerbied. 't Was een feest voor hen, als ze een uurtje mochten doorbrengen in 't gezellige, ruime vertrek met de groote boekenkasten langs de wanden en de drie ramen, die op den tuin uitzagen. In de lage vensterbanken waren ook nog boeken opgestapeld. Grootvader schoof nu enkele wat op zij, om plaats voor Ru te maken.

Weldra zat hij prettig namen uit te zoeken en te schrijven, en toen dit werkje gedaan was, gaf grootvader hem een boek, waarin hij al gauw zóó verdiept was, dat hij niet meer aan den storm dacht.

Zijn grootvader zette zich voor zijn schrijftafel neer en sloeg Ru eenige oogenblikken met een vriendelijke uitdrukking op 't gelaat gade, waarna hij zich verder op zijn preekbeurten voorbereidde.

Hanna en Willie waren onderwijl, met morsboezelaars vóór, duchtig aan den gang. Poedel was niet van den kleinen jongen weg te krijgen, die hem menig kruimeltje deed toekomen en likte onmiddellijk alles op, wat Willie op den vloer

morste. Nadat de koekjes gekneed waren, had tante Nel een andere prettige bezigheid voor hen, namelijk noten vergulden en slingers van gekleurd papier voor den Kerstboom knippen, wat erg in den smaak viel. Vooral Hanna deed dit zoo handig, dat er nog vóór de koffie een flinke hoeveelheid gereed kwam.

Toen de familie weer voltallig om de tafel zat, waren allen 't er over eens, dat het een prettige ochtend was geweest.

„Wat waren we eerst brommerig, omdat we niet konden uitgaan en nu hebben we toch nog zooveel plezier gehad,” zei Hanna.

„Zoo zie je, dat bezigheid noodig is voor kinderen zoowel als voor menschen,” sprak de oude heer. „Door niets te doen vervalt men tot allerlei kwaad en dan duurt de tijd ook lang, terwijl de uren omvliegen, als men aan 't werk is.”

„Ik had 't erg druk in de keuken,” zei Willie, die ook een duit in 't zakje wilde doen.

„Zoo mijn jongen! Worden de koekjes lekker?”

„Ja, grootvader; heel misschien mag u er vooruit eentje proeven. Hanna en ik hebben ook noten verguld, een heelen berg.” — Willie keek gewichtig.

„Weet je wat we zullen doen,” zei tante Lot, „zoo gauw de koekjes gebakken zijn, sturen we er een trommel vol van aan moeder en Bobbie.”

„Hé ja en doen we er dan ook van die mooie noten bij?” vroeg Hanna. „Moeder schreef, dat ze een klein Kerstboompje voor Bobbie zou maken; die kunnen er dan aan hangen. Bobbie zal ze zeker prachtig vinden.”

„Nu, Ru en ik hebben ook niet ledig gezeten,” vertelde grootvader. „Hij heeft me flink geholpen

met namen schrijven. — O ja," zoo vervolgde hij, „ik zag ook de kinderen van vrouw Laarveld op de lijst aangegeven. Dat goede mensch blijft maar erg zwak. Gisteren was ik nog bij haar en werd weer getroffen door haar kinderlijk vertrouwen en groote dankbaarheid. „Ik deel al mijn nooden en behoeften maar aan mijn Hemelschen Vader mee," zei ze; „Hij, die mij eenmaal op zoo ongedachte wijze uitkomst heeft gegeven, zal mij verder stellig óók helpen."

„Als Sietske bij haar vandaan komt, is zij er ook altijd over uit, zoo blijmoedig vrouw Laarveld is," bevestigde tante Lot. „Als de stumperd nu maar op krachten kwam; die arme schapen van kinderen zouden hun moedertje zoo slecht kunnen missen."

„U moet haar elken dag middageten sturen," zei Ru, die met aandacht had geluisterd.

„Dat gebeurt ook. Als 't mooi weer is, mogen jij en Hanna wel eens meegaan om 't haar te brengen; van die lieve, vrome ziel kunnen jullie niets dan goeds leeren."

„Heeft God haar al eens heelemaal beter gemaakt?" vroeg Hanna. „U zei immers, dat ze daaraan altijd maar dacht?"

„Beter gemaakt niet, maar zij was toen in groote zorg en wist geen uitkomst. Alles om haar heen was donker. Toen zond God op 't onverwachtst redding. Ik zal jullie dat wel eens op een rustig oogenblik vanmiddag, of vanavond, verhalen. Nu zullen we danken en dan eerst weer aan de bezigheden gaan."

Ru verdween na de koffie in de studeerkamer, om verder van zijn boek te genieten en Hanna vroeg aan tante Nel, of Willie en zij vóór mochten zitten.

„Neen, neen, die deur is op slot. Gaan jullie maar in de zijkamer; daar is 't licht en warm.”

De kinderen gehoorzaamden en fluisterden toen, al knippend en verguldend, over het feest, dat aanstaande was.

„De Kerstboom staat zeker vóór,” beweerde Hanna. „Zag je wel, dat tante Nel lachte, toen ze zei, dat we er niet mochten zitten?” —

„Ja, dat denk ik ook. Willen we eens door 't sleutelgat kijken?”

„Och jongen, dan zie je tòch niets! De tantes zullen 't wel dichtgestopt hebben.”

Na een poosje kon Willie 't niet langer uithouden.

„k Ga eens kijken!” riep hij en weg was hij.

Hanna bleef ijverig doorwerken, maar was toch een en al belangstelling, toen haar broertje terugkwam.

„Tante Nel en tante Lot zijn in de kamer,” riep Wil opgewonden uit. „Ik hoorde ze praten en toen ik in de gang kwam, zag ik Sietske met een schort vol pakjes op den drempel. Ze deed gauw de deur op slot. Hè, 'k wou, dat ik eens eventjes naar binnen mocht gaan!”

„Nog een paar nachtjes slapen,” zoo troostte Hanna hem. „Kom, doe jij vast de noten in de netjes, maar voorzichtig, dat 't papier niet scheurt.”

Een oogenblik later riep de rustelooze Willie, die uit 't zijraam had gezien: „Hanna, Hanna, er houdt hier een rijtuig stil!”

Allebei drukten ze hun neusjes plat tegen de ruiten. Een rijtuig, met visite mogelijk, was een welkome afleiding op zoo'n stormachtigen dag.

De kinderen zagen nu een in 't zwart gekleeden heer, van een deftig voorkomen, uitstappen en de

hand reiken aan een dame, die eveneens in den rouw was. Daarop kwamen beiden 't pastoriehek in.

„Kinderen, vlug jullie boeltje bij elkaar pakken er komt bezoek!” klonk tante Lots stem uit de gang.

„Waar moeten we dan heen, tante?”

„Ga maar naar Sietske,” fluisterde tante binnenkomen. „Die mijnheer en mevrouw hebben pas

hun kindje moeten missen en kunnen zeker nog geen drukte velen.” — Meteen pakte tante Hanna's boezelaar vol gekleurde snippers en noten en ruimte met vaardige hand den ergsten rommel op.

Daar er al gescheld werd, liepen Hanna en Willie vlug de gang door. Hier stuitten ze op grootvader, die uit zijn kamer kwam, en zei, dat ze daar wel mochten zitten.

„Wat moeten jullie hier?” vroeg Ru. Hij was zoo verdiept geweest in zijn boek, dat hij tante niet

had hooren binnenkomen, om grootvader te waar-
schuwen.

„Er is heel deftige visite,” vertelde Wil. „Daar-
net hield er een mooi rijtuig met twee paarden stil;
er stapten een zwarte meneer en mevrouw uit. Een
knecht schelde voor hen aan en nu zijn ze binnen.”

Na een kwartiertje hoorden de kinderen 't geluid
van stemmen in de gang. De voordeur werd dicht ge-
daan en een oogenblik later rolde er een rijtuig weg.

„Grootvader, wie waren die meneer en mevrouw?”
vroeg Hanna, toen de predikant weer binnenkwam.

„Mijnheer en mevrouw van Heeruma. Je herinnert
je immers Heeruma-State wel, dat mooie buiten,
zoowat een uur hier vandaan? Daar wonen ze. —
Kort geleden is hun eenig kindje gestorven. Zij
brachten mij nu een groot geschenk in geld. „Deze
som,” zei mevrouw, „zouden we anders besteed
hebben om onzen jongen in de aanstaande feest-
dagen te verblijden. Doch, daar hij 't nu oneindig
veel heerlijker bij zijn Heiland heeft, dan wij
't hem hadden kunnen geven, leggen wij dit geld
hier neer en verzoeken u er zijn arme broertjes
en zusjes gelukkig mee te maken.”

„Dat is lief van die mevrouw,” riep Hanna uit.
„Wat koopt u er voor, grootvader?”

„Allereerst warme kleertjes, daaraan is nu
't meest behoefte.”

„Heelemaal geen speelgoed?” vroeg Willie mee-
warig.

„Ja, dat ook en boekjes! Zoo gauw 't mooi weer
is, mogen jullie met een van de tantes naar de
stad rijden, om allerlei inkoop te doen.”

„Hè ja, dat zal prettig zijn! We hinderen u niet,
hè, grootvader, als we hier nog wat blijven? —

O, dáár schiet me wat te binnen. U hebt ons wat beloofd; weet u nog wel?" vroeg Hanna.

De oude heer trok een nadenkend gezicht en begon toen te lachen. „Jij, kleine ondeugd, om het je grootvader zoo lastig te maken! Ik moet van vrouw Laarveld vertellen, hè? Komaan dan; ik heb juist een oogenblikje tijd!" —

VI.

Grootvader zette zich met Willie op zijn knieën in den ouden leuningstoel neer; Hanna vond een prettig plaatsje op een laag bankje aan zijn voeten en Ru liet zijn boek in den steek, terwijl hij languit voor het vuur ging liggen, om des te beter te kunnen luisteren.—

„Op een Zaterdagavond," zoo begon grootvader het beloofde verhaal, „zat ik hier mijn preek na te lezen. Tante Nel had me een warm kopje thee gebracht, de kachel snorde en de lamp maakte de kamer zoo gezellig mogelijk. Buiten was 't bar koud en de sneeuw lag hoog, zoodat ik blij was thuis te kunnen blijven. Maar 't was vreemd, de rechte rust had ik er toch niet bij. Voortdurend had ik 't gevoel, dat er een bijzondere taak — hoewel ik niet wist welke — voor mij te doen was.

Daar werd gescheld. Even later bracht Sietske mij een brief van een boer uit de gemeente, die als gierig bekend stond. Ik was dus heel verbaasd er een bankbiljet bij ingesloten te vinden. Baas Sjoerd — zoo zal ik hem maar noemen; zijn eigenlijke naam is anders — schreef me, dat hij goede berichten van zijn, reeds lange jaren doodgevaanden

zoon, in Amerika, had ontvangen en daarom nu uit dankbaarheid, ingesloten som zond, opdat ik dat geld voor een behoeftig gezin zou kunnen besteden.

Dat was een heerlijke gift in zoo'n koude! Al dadelijk ging ik overleggen, wien ik er mee zou kunnen helpen. Tante Lot kwam binnen en noemde ook eenige namen op, maar ik kon niet tot een besluit komen. „Nu,” dacht ik, „eerst zal ik 't geld dan maar opbergen. 'k Moet er nog eens rijpelijk over nadenken.”

Nauwelijks evenwel zat ik weer voor mijn schrijftafel, of als een lichtstraal schoot mij de overtuiging door 't hoofd: „Die som moet voor de weduwe Laarveld worden gebruikt.”

Deze woonde hier echter nog niet lang en stond als een vlijtige, oppassende vrouw bekend, die haar huisje knap en haar kinderen netjes in de kleeren hield. Daar zij niet klaagde en altijd blijmoedig en tevreden was, had ik nooit den indruk gekregen, dat zij in behoeftige omstandigheden verkeerde. Tòch was ik er nu vast toe besloten, het ontvangen geld voor *haar* te besteden. •

„Het is zeker een ingeving van God geweest, waaraan ik mij niet mag onttrekken,” dacht ik. „'t Zal het beste wezen, dat ik er dadelijk heen ga.” —

Toen de tantes er van hoorden, waren ze heel verbaasd, maar vonden ook, dat ik niet anders kon handelen. Ik ging dus op weg.”

„O grootvader, door die hooge sneeuw!” zei Hanna medelijdend. „En wät zal het donker zijn geweest!”

„Ik nam mijn lantaren mee en voelde mij zoo wonderlijk opgewekt en verblijd, omdat ik wist op *Gods weg* te zijn,” vervolgde grootvader. „Het was al laat, toen ik bij 't huisje der weduwe kwam,

maar toch zag ik 'er nog een flauw lichtschijnsel door de ruiten schemeren. Om de goede vrouw niet aan 't schrikken te maken, klopte ik heel zachtjes aan; — — toen nòg eens — —”

De luisterende kinderen hielden hun adem in, zóó waren zij in spanning over grootvaders verhaal. —

„De deur werd opengedaan. Een klein meisje op bloote voetjes en met een soort hansopje aan, vertoonde zich op den drempel. Een zwakke stem uit de bedsteê vroeg wie daar nog zoo laat was.

„Dominee, vrouw Laarveld! Ik kom eens naar u

kijken. Bent u ziek?" — Meteen ging ik naar binnen. — De weduwe zag er slecht uit, maar probeerde toch, bij 't flauwe schijnsel van een olielampje, te naaien, zoo goed en zoo kwaad dit in de bedsteê ging.

Toen ze mij zag, barstte ze in tranen uit.

„Och, dominee," stamelde zij onder snikken, „God Zelf heeft u hierheen gezonden! Ik ben al zoo lang aan het tobben met ziekte en tegenspoed, maar ik hield er den moed tenminste nog in. Vandaag was ik echter ten einde raad. Het varkentje, dat ik gemest had, is eenige dagen geleden plotseling gestorven en toen voor 't gebruik afgekeurd en nu lag vanmorgen ook de ééne kip, die ik nog over had, dood in 't schuurtje, — door de ratten doodgebeten! — — Dit was de druppel, die mijn beker deed overvloeien. Zelf had ik hard de koorts; ik kon niet opblijven. Toch mag ik niet rusten, voordat dit naaiwerk af is, om de verdienste, hoe weinig die ook is, want ik heb niets, letterlijk niets in huis. Van uitputting kon ik mij zooeven niet goed houden en begon te schreien. 'k Dacht, dat de kinderen sliepen — de arme halzen, 'k had ze zonder eten naar bed moeten sturen — maar op eens klom Dieuwke, mijn oudste, uit haar bedje en kwam mij troosten.

„Moeder," zei ze, „u hebt ons altijd verteld, dat God ons zal helpen als we 't Hem vragen en dat heb ik gedaan. Wil ik 't gezangvers nog eens opzeggen, dat vader zoo graag hoorde, toen hij ziek was?"

Och dominee, dat deed mij zooveel goed! Ja, dacht ik, wie maar den goeden God laat zorgen! Hij zal ons niet verlaten! — En zie, nu is er al uitkomst!"

„Grootvader," sprak Hanna, „dat vers kan ik ook opzeggen. Wilt u 't eens hooren?"

„Ja kind, graag!”
En Hanna begon:

„Wie maar den goeden God laat zorgen
en op Hem hoopt in 't bangst gevaar,
is bij Hem veilig en geborgen,
dien redt Hij Godd'lijk, wonderbaar;
Wie op den hoogen God vertrouwt,
heeft zeker op geen zand gebouwd!”

„Zóó is het, kinderen-lief,” sprak grootvader.
„Dat heeft ook de weduwe Laarveld ondervonden.
Ik vroeg haar nog, waarom ze haar nood niet aan
mij bekend maakt had.”

„Och,” antwoordde zij, „zoo lang ik gezond was,
zag ik er mij door te slaan; klagen wil men zoo
gaww niet. Maar nu had 't zoo toch niet langer
kunnen gaan.”

„Jullie begripen,” zei grootvader, „dat de gift
van baas Sjoerd hier heerlijk te pas kwam. Van
dien tijd af hebben vrouw Laarveld en haar
kindertjes geen gebrek meer te lijden gehad. Haar
gezondheid is nog zwak, maar haar blijmoedig ver-
trouwen helpt haar over veel moeilijkheden heen.” —

„Dat was mooi en nog wel echt gebeurd! Zulke
verhalen hoor ik 't liefst,” verklaarde Ru.

„Ja, en 't is alles goed afgelopen; dat vind ik
't prettigst,” zei Hanna. „Heb jij ook goed ge-
luisterd, Wil? — — Och, hij slaapt!” riep ze ver-
ontwaardigd uit. „Hij is nog veel te klein: wat zegt
u, grootvader?” —

Deze glimlachte en streek Wil, die slaperig de
oogjes opendeed, over 't kortgeknipte, blonde
bolletje. „Als hij zoo groot is als jullie, blijft hij
ook wel wakker bij grootvaders verhalen. Is 't niet
waar, mijn jongen?” —

VII.

„Neen, je mag Poedel nu niet meenemen,” zei tante Nel beslist, toen Hanna, op den dag vóór Kerstmis, 's morgens klaar stond, om vrouw Laarveld een kannetje soep en een stukje rookvleesch te brengen. „Het is glad op den weg en Poedel is zoo wild; je zou wel kunnen vallen.” —

„Och, als ik Poedel het mandje laat dragen, zal hij zeker bedoord meeloopen,” meende Hanna in een opwelling van haar oude eigenzinnigheid en ze trok een pruillip.

„Neen, neen, de hond blijft thuis. Maar waarom wacht je niet, totdat Sietske met je mee kan, als je liever niet alleen wilt gaan?”

„Dat duurt zoo lang. Ik ga nu!” —

Met het mandje aan den arm, begaf Hanna zich op weg. Nauwelijks echter was zij den hoek om, of daar werd ze ingehaald door Poedel, die uitgelaten blafte en de koddigste sprongen maakte.

„Ik kan 't niet helpen, dat hij me is nageloopt,” zei Hanna bij zichzelf, maar het stemmetje van binnen herinnerde haar er aan, dat zij den hond niet had opgesloten, zooals tante haar nog gevraagd had, ja, hem zelfs expres in den tuin had gelaten, terwijl ze wist, dat hij altijd onder de heg doorkroop.

Het was prachtig winterweer. De zon scheen. Toch genoot Hanna niet van haar wandeling, al drong zij 't zich ook op, dat ze veel schik had met Poedel, die het mandje heel parmantig voor haar droeg.

In de eerste dagen van haar uit-logeeren-zijn, waren die leelijke eigenzinnigheid en ongehoorzaamheid met den nasleep van onwaarheid-spreken,

waar moeder thuis zoo vaak verdriet van had gehad, niet aan 't licht gekomen. Er was zooveel nieuws, zooveel afwisseling geweest. Aan wat moeder toen, bij 't ongeluk met het serviesje, met haar had besproken, had ons meisje heelemaal niet meer gedacht en — zoo had ze ook verzuimd, God elken dag te vragen haar te helpen tegen haar gebrek te strijden. 's Morgens en 's avonds had zij wel gebeden en daarbij ook gevraagd om vergeving voor wat zij verkeerd had gedaan, maar 't waren slechts *woorden* geweest, die Hanna, volgens gewoonte, als in sleur, had uitgesproken; — — haar *hartje* had er geen deel aan gehad. —

Ook nu wilde zij 't waarschuwende stemmetje niet hooren.

„Och kom, Poedel is wel voorzichtig; nu hij 't mandje draagt, loopt hij meteen wat bedaarder,” zoo trachtte zij er overheen te praten. 't Was waar, Poedel gedroeg zich gedurende de wandeling zoo kalm, alsof hij nooit stoutigheden uitgevoerd had. Maar, toen hij niet ver van 't huisje der weduwe een poes zag, die zich in 't zonnetje zat te koesteren, kwam zijn oude natuur boven: Poedel liet 't mandje vallen en rende de kat na. Het kannetje, een ouderwetsch stuk, dat nog uit grootvaders ouderlijk huis stamde, lag aan scherven op den grond. De soep, de kostelijke soep was vermorst.

Het schreien stond Hanna nader dan het lachen. Zij was een eindje achtergebleven en liep nu op een draf naar de plaats des onheils, om nog te redden wat er te redden was. Of ze niet goed uitkeek, of, dat het door de gladheid kwam, wie zal 't zeggen — — Hanna geraakte van de been en

bonsde tegen een eenvoudig, doch knapjes gekleed, klein meisje aan, dat van een zijpad kwam. Het kind viel; Hanna tuimelde over haar heen, maar ze was gauw weer overeind en hielp, erg verschrikt, het kleine, tengere ding opstaan, dat nu hevig schreide.

„Heb je je pijn gedaan? Wie ben je? Waar woon je?” vroeg Hanna.

't Kind gaf geen antwoord. Ze liep opeens weg, zoo hard ze kon, en verdween in 't huisje der weduwe. Poedel was onderwijl van zijn jacht teruggekeerd en vermaakte zich nu met het heerlijke stukje rookvleesch, dat hem door een anderen hond werd betwist.

„Akelig dier, 't is allemaal jouw schuld,” riep Hanna driftig uit, terwijl ze de scherven van 't kannetje zorgvuldig opzocht en in 't mandje deed, maar ze bedacht niet, dat zij zich al deze narigheid door haar ongehoorzaamheid had berokkend.

Verdrietig keerde zij op haar schreden terug. Naar Poedel keek zij niet meer om.

Dat vrouw Laarveld geen soep zou krijgen en ook het versterkende rookvleesch zou moeten missen, vond zij vreeselijk naar. En — — wat zouden de tantes wel van 't kannetje zeggen? — —

Als 't kleine meisje zich maar niet bezeerd had; ze schreide zóó! Je hoorde toch wel eens, dat kinderen later erg ziek werden van een val, al scheen 't eerst niet veel te hebben beteekend. —

Zoo denkend kwam Hanna in de pastorie aan. Had zij nu maar dadelijk haar schuld erkend en beleden, hoeveel lichter zou 't haar dan om 't hartje zijn geworden! —

Grootvader was niet thuis; de tantes deden de wasch en de broertjes speelden met sneeuw in den tuin, zoodat zij ongemerkt naar boven kon gaan. Hier bleef ze tot koffietijd tobben, probeerend het kannetje weer aaneen te lijmen. Een echt geduldswerkje was het en 't *wou* maar niet gelukken, zeker ook, doordat Hanna telkens zoo gejaagd naar de deur keek en luisterde, of er ook iemand aan kwam. Toen zij om halféén geroepen werd, was ze nog niets opgeschoten; ze verstopte de scherven onder de kussens van haar bed en liep wel een paar maal terug, om te kijken, of ze er nu waarlijk wel goed onder lagen.

Aan tafel was Hanna stil; de boterhammen smaakten haar niet, want gedurig moest zij aan de zwakke vrouw denken, die geen versterkend voedsel had gekregen.

Toen grootvader vroeg hoe 't met vrouw Laarveld was, stotterde zij verlegen: „Nogal goed.” Meteen werd zij rood en erg warm, maar, daar

allen juist om een kluchtige opmerking van Willie lachten, viel dit niet op.

Even later wilden de tantes weten of de soep goed gesmaakt had en weer jokte Hanna, zichzelf wijsmakend niet anders te kunnen. Zoo kwam zij van kwaad tot erger. Arme Hanna! — —

Had zij nu nog maar schuld beleden en om vergiffenis gevraagd! Hoeveel verdriet berokkende zij zich door dit niet te doen en hoeveel grooter werd daardoor haar schuld! — —

Ja, Hanna voelde zich diep ongelukkig. Zij durfde ternauwernood de oogen opslaan. Voortdurend zat ze er over in angst, dat men haar naar 't kannetje zou vragen. 't Allerliefst zou zij dien middag zijn thuisgebleven, om nog te probeeren het te maken, maar het ging niet. Dadelijk na de koffie reed tante Lot met het drietal in baas Woudstra's wagentje naar de stad, om allerlei inkoopen voor de gift van mijnheer en mevrouw Heeruma te doen.

De jongens hadden den grootsten schik. Daardoor viel het te meer op, dat Hanna stil was.

„Scheelt er wat aan, kind?” vroeg tante Lot.

„Een beetje hoofdpijn,” mompelde Hanna en zou op 'tzelfde oogenblik wel in den grond hebben willen kruipen, uit schaamte over deze nieuwe leugen.

„Dan weet ik goeden raad: We gaan straks allereerst bij de oude mevrouw Zieringa aan en, als mevrouw 't goedvindt, blijf jij daar, totdat wij met onze boodschappen klaar zijn en je komen athalen. Maar waarom heb je thuis niet gezegd, dat je hoofdpijn hadt?”

„Ik durfde 't niet.”

Tante keek verwonderd. Niet durven? Dat was

anders niets voor Hanna! 't Kind zag er echter zoo terneergeslagen uit, dat ze er maar niets op zei.

In Hanna's idee duurde de middag eindeloos lang, hoewel mevrouw Zieringa, die de vriendelijkheid in persoon was, 't haar zoo prettig mogelijk trachtte te maken. Zij liet haar mooie plaatwerken zien, praatte opgewekt over de aanstaande Kerstfeestviering en vroeg belangstellend naar moeder, die als kind zoo vaak bij haar had gespeeld — ook over Bobbie wilde zij allerlei hooren.

Hanna gaf korte, verlegen antwoorden, hoe mevrouw ook haar best deed, haar kleine gast op haar gemak te zetten. Misschien, dat de hoofdpijn er schuld aan had, dacht de oude dame.

„Kom,” zei ze eindelijk, „voordat je weggaat, moet je een aandenken van mij hebben; ik vind 't zoo aardig, dat het dochtertje van die lieve Marie mij vanmiddag gezelschap houdt!” — Meteen deed mevrouw Zieringa een kastje open en liet Hanna kiezen uit de talrijke snuisterijen, die er in stonden.

„Neem gerust wat je wilt, kind! Bekijk alles eerst maar goed.” —

Ja, er was veel moois in 't kastje, maar niets kwam Hanna zoo begeerlijk voor, als het ouderwetsche kannetje, dat een beetje achteraf op de onderste plank stond en, oppervlakkig gezien, sprekend geelk op dat, wat zij had gebroken.

De oude mevrouw vond Hanna's keus wel wat vreemd voor zoo'n klein meisje, maar gaf het haar natuurlijk.

Bij nadere beschouwing waren de bloempjes, waarmee het versierd was, wel wat anders dan die van het gebroken kannetje, maar, om dit te bemerken, moest men al heel nauwkeurig toekijken.

„Zullen we 't inpakken, of wil je het tante eerst laten zien?” vroeg mevrouw.

„Liever inpakken; dan doe ik 't vast in mijn taschje, dat in de gang staat; 't mocht anders eens breken,” zei Hanna, nu zoo fleurig en opgewekt, als zij den heelen middag nog niet geweest was. 't Scheen wel, of, nu zij 't kannetje weer zoo goed als terug had, alles ook op eens was uitgewischt: haar eigenzinnigheid, haar ongehoorzaamheid, haar onwaarheid-spreken. — Wist Hanna 't dan niet, dat dit *alleen* langs den weg van oprecht berouw, schuldbelijdenis en daarop gevolgde vergiffenis zou kunnen geschieden? — —

Op den terugweg was zij nog drukker dan de broertjes en over hoofdpijn werd niet meer geklaagd.

VIII.

Dat was een pret, toen de gekochte presentjes naar binnen werden gebracht! Grootvader sloeg de handen ineen, bij 't zien van deze schatten, waarmee zooveel kinderen gelukkig gemaakt konden worden.

„Brenge alles maar naar de studeerkamer, dan kunnen jullie daar de pakjes klaar maken,” zei hij.

Hanna was onvermoeid in 't af en aan loopen; zij overtrof de jongens nog in haar ijver.

„Grootvader,” riep Ru, terwijl hij een langwerpige pakje omhoog hield, „dit is een presentje voor Poedel; 'k heb het van mijn eigen geld gekocht. Wat denkt u dat het is?”

„Een worstje!” verklapte Willie opgetogen. „Wat zal Poedel blij zijn, hè grootvader? Hij mag het nu, dadelijk, hebben.”

„Ik zal hem halen,” hernam Ru. „Is hij nog in de schuur, tante Nel?”

„Ja, daar heeft Hanna hem opgesloten. Ik zei tegen Sietske, dat zij er hem rustig moest laten blijven.”

Hanna's kunstmatig zoo hoog opgewerkte, vroolijke stemming plofte op eens neer. De vorige onrust kwam met vernieuwde kracht op haar aan stormen. Ze durfde grootvader, noch tantes, aanzien. —

Hevig klopte haar hartje, toen Ru terugkeerde met het bericht, dat Poedel niet in de schuur was en Sietske de deur toch ook niet had opengedaan. De kamer met al wat er in was, draaide haar voor de oogen. Dat ze ook niet beter op Poedel had gelet! — —

„Heeft één van jullie hem vrijgelaten, kinderen?”

„Neen tante! Heusch niet! Zeker niet!” riepen de jongens vlotweg en ook Hanna zei: „Neen.” —

„'t Is vreemd,” sprak tante Nel, 't hoofd schuddend.

„Misschien is er een landlooper in den tuin geslopen, die ook eens in de schuur heeft willen kijken en is Poedel toen zóó ontsnapt,” veronderstelde Ru.

„Dan heeft die landlooper zeker ook meteen ons aardige, ouderwetsche kannetje meegenomen,” zei tante Lot. „'t Is mij een raadsel, waar dat is gebleven.”

„Hanna heeft 't mee gehad naar vrouw Laarveld.”

„Ik — ik — heb 't weer — — in de kast,” stotterde Hanna, zich tot haar schrik herinnerend, dat ze vergeten had het pas gekregen kannetje uit te pakken. „Zal ik eens even kijken, tante?” —

„Later, kind; help nu maar eerst hier verder.”

Grootvader ging den tuin in, om Poedel te fluiten, die weldra, met de tong uit den bek, kwam aanrennen, terwijl de tantes met de kinderen de bezigheid in de studeerkamer voortzetten.

Voor het eerst van haar leven zou Hanna dien avond 't liefst zonder nachtzoen naar bed zijn gegaan. Maar al te zeer voelde zij, er geen te hebben verdiend. Neen, 't stemmetje van haar geweten liet zich nú niet langer het zwijgen opleggen. Het sprak duidelijk van schuld, die al grooter en grooter geworden was. Hanna *moest* er wel naar hooren.

Toen zij neerknielde, nadat tante Lot haar kamer-tje verlaten had, om Ru in bed te stoppen, wilden de woorden van haar gewone avondgebedje haar niet over de lippen komen. Ze barstte in schreien uit. O, nú had zij diep berouw en zou graag alles, wat zij had, hebben willen geven, om haar ongehoorzaamheid, met al de leelijke gevolgen daarvan, ongedaan te maken! Kon zij dan niets doen, om 't kwaad te herstellen?

„Ik zal alles, wat ik morgenavond aan den Kerstboom krijg, bij vrouw Laarveld brengen, en 't kleine meisje, dat zoo gevallen is, mijn mooiste pop geven,” bedacht zij.

't Onrustige gevoel *bleef* haar echter kwellen. Neen, langs dezen weg kon 't niet weer „goed” worden! Hanna had *God* bedroefd; *Hem* moest zij om vergiffenis vragen, dan eerst zou er vrede kunnen komen.

Bovendien zou het morgen Kerstmis zijn! Had grootvader het vanochtend, na het Bijbel-lezen, niet gezegd, dat wij den Heiland, Die ook *bij kinderen* woning wil maken, niet bij ons kunnen ont-

vangen, wanneer onze harten niet eerst toebereid zijn, *gereinigd van zonden*? — — Neen, zoo lang daar nog eenige onbeleden schuld in overgebleven is, kan *Hij* er niet binnentreden.

Deze herinnering kwam met kracht bij Hanna boven. De tranenvloed bedaarde. Haar verdriet werd stiller. Als vanzelf sprak zij nu de bekende woorden uit haar gebedje van iederen avond, waarmee schuld beleden en om vergeving gevraagd werd. *Dezen* keer evenwel, ging het niet buiten haar hartje om. —

Hanna lag te bed, maar kon den slaap niet vatten. Wèl was het veel rustiger in haar geworden en wist zij, dat God en de Heiland haar hadden vergeven, maar — — óók wist zij, dat nu ook verder *alles* uit den weg geruimd moest worden, dus eveneens aan grootvader en tantes 't kwaad moest worden beleden, indien er van een *blijde Kerstfeestviering* sprake zou kunnen zijn. En dit was het juist, wat haar nog wakker hield: zij zag er zoo heel erg tegenop! — —

Was moeder hier maar! Aan haar zou zij 't wel durven zeggen, dacht 't arme kind.

't Was al laat, toen er nog werd gescheld. Op 't stille dorp gebeurde dit zelden. Wat zou er zijn? — —

Hanna ging overeind zitten. Ze hoorde Sietskes luide stem zeggen: „Of dominee nog wel even bij . . . zou willen komen. . . . erg ziek”

Meer kon Hanna er niet van verstaan; den naam had zij ook niet gehoord, maar zooveel begreep zij wel, dat er iemand uit de gemeente heel ziek was, ja, misschien wel zou sterven.

O, als 't vrouw Laarveld maar niet was, of

't kleine meisje! — — Hoe langer hoe meer werd Hanna er van overtuigd, dat haar vrees waarheid zou blijken te zijn.

„Och, lieve Heer, laat 't toch *niet* waar wezen,” smeekte ze.

Grootvaders voetstappen weerklonken in de gang. Toen sloeg de voordeur dicht.

„Grootvader is er heen,” dacht Hanna en zij werd beurtelings warm en koud. „Als hij nu straks weer thuis is en boven komt, zal ik er hem naar vragen en — dan zal ik hem meteen ook *alles* vertellen.”

Ze stapte uit bed en ging op den drempel van grootvaders kamer zitten, om hem toch vooral niet mis te loopen. De tantes waren beneden en Sietske zat in de keuken.

't Was donker hier op de bovengang. Grootvaders kamer lag in een uithoek van de ouderwetsche, grillig gebouwde pastorie. Hanna was nooit een heldinnetje geweest. Zij huiverde. Toch wilde ze volhouden en zei, om zich moed in te spreken, het gezangvers op, dat vrouw Laarveld zoo had getroost.

„Wie op den hoogen God vertrouwt,
heeft zeker op geen zand gebouwd!”

Deze twee regels herhaalde ze verscheidene keeren. De angst verdween. Een weldadig, kalm gevoel maakte zich van Hanna meester. —

„Wat mankeert je, kind? Is dat schrikken! Maak dat je in bed komt!” — Met deze woorden schudde Sietske de slapende Hanna onzacht wakker.

„Is — — is — — vrouw Laarveld erger?” stamelde het kind, de oogen uitwrijvend. „Waar is grootvader?”

„Wät zeur je? 'k Weet niets van vrouw Laarveld af! Dominee is bij Klaaske Visser geroepen; die ligt zoo naar. — — Dacht je soms, dat 't gauwer Kerstmis zou wezen, als je hier in de kou ging zitten? — Een mensch moet zoo wel van je schrikken,” zei Sietske, 't hoofd schuddend over zoo'n wonderlijk kind.

„En grootvader, — — komt grootvader *gaww* thuis?” vroeg Hanna dringend, terwijl ze het meisje, dat haar meetrok, bij den boezelaar greep.

„Dat kan best nog den halven nacht duren. Dan slaap jij al lang. Pas maar op, dat de tantes je niet hooren! 't Is goed, dat het hier zoo'n uithoek is. — Kom er niet weer uit. Van den Kerstboom zie je tòch niets. De tantes zijn er in de voor-kamer mee bezig en houden de deur dicht.”

Zoo gauw Sietske de kamer had verlaten, vouwde Hanna de handen en dankte er God hartelijk voor, dat grootvader niet bij de weduwe Laarveld of haar kleine Dieuwke was geroepen en zij zich dus noodeloos ongerust had gemaakt. Zij durfde nu niet meer uit bed te gaan. Toch besloot ze wakker te zullen blijven, totdat grootvader boven zou komen.

De slaap bleek echter krachtiger te zijn dan Hanna's wil; van lieverlede vielen haar oogen toch toe.

Wat luidden de klokken op dien eersten Kerstdag feestelijk, om het allerwegen in herinnering te brengen, dat de Zaligmaker der wereld is geboren!

Van alle kanten stroomden de scharen naar het kerkje, dat zoo vriendelijk en dringend tot eenige oogeblikken van inkeer scheen uit te noodigen. In de pastorie was men al gereed en gekleed voor den kerkgang. Feestelijk zag het er daar uit! Met dennengroen en hulst waren kamers, keuken en gang versierd en aan den wand in de huiskamer hingen platen en teksten, die op 't Kerstfeest betrekking hebben.

Ru las de woorden hardop. Willie vond dit erg knap en wou nu ook van hem weten wat de platen voorstelden.

Onderwijl de broertjes zoo samen aan 't keuvelen waren, zat Hanna stilletjes in de vensterbank. Nu wàs het Kerstmis, maar — — de rechte blijdschap was nog niet bij haar ingekeerd. Hanna wist 't heel goed wat hiervan de reden was: nog niet *alles* was bij haar weggeruimd! Neen, tegenover grootvader en tantes had zij haar bekentenis nog niet over de lippen kunnen brengen. Ze had er vanmorgen geen

gelegenheid voor gehad; de jongens, of Sietske, waren aldoor in de kamer geweest, zoo drong zij 't zichzelf op. Als zij nu echter, vóór kerktijd, nog maar één oogenblikje zou hebben, om haar hartje voor *grootvader* uit te storten! Hanna meende 't straks niet te zullen kunnen uithouden, zonder voorafgegene bekentenis naar grootvader op te zien, om door hem over 't heerlijke Kerstfeest te hooren spreken.

Toen één der tantes, die beiden nog 't een en ander buiten de kamer te bezorgen hadden, binnenkwam, vroeg Hanna, met haperende stem, waar grootvader was.

„Op de studeerkamer. Neen, kind, je kunt nu niet naar hem toe gaan. Zoo vlak vóór kerktijd mogen wij grootvader niet meer storen.”

„Gaan wij — — gaat grootvader dan niet met ons mee?”

„Neen, wij loopen vooruit; grootvader komt altijd wat later.” — Bedrijvig wilde tante Nel de kamer weer verlaten.

Hanna liep haar na. „Tante!” kreet ze.

„Kindje, wat is er toch?” — 't Klonk wat ongeduldig van de anders zoo vriendelijke tante Nel. —

„Neen, niet eigenzinnig wezen! Je kunt nu niet naar grootvader gaan en daarmee uit.”

„Maar, ik wou —.”

Tante Nel, die door haar zuster geroepen werd, verdween in de kamer, waar de Kerstboom stond, en deed de deur zorgvuldig achter zich dicht.

Arme Hanna! Dat kwam van haar talmen en uitstellen! Nu had tante niet eens meer naar haar willen luisteren en grootvader — — grootvader was niet te bereiken.

„Och, lieve Heer, help me toch,” bad Hanna stil. Geen woorden kwamen hierbij echter over haar lippen, enkel een snikje weerklonk. Toch ondervond zij 't dadelijk als iets vertroostends en heerlijk, dat God haar smeeken wel gehoord had. Wonderlijk kalm werd het eerst zoo bedroefde kind. — —

„Hanna, kom je?”

De tantes stonden al met Ru en Willie in den vóórtuin.

Haastig krabbelde Hanna, leunend op de tafel in de huiskamer, iets op een stukje papier, dat zij uit een opschrijfboekje had gescheurd. Ze stak 't in den zak van haar manteltje en liep toen vlug de anderen na.

Door een zijhek betraden zij het aan den overkant van den weg gelegen kerkhof, dat het Godshuis omgaf. Hier werd menige groet gewisseld met

de gemeenteleden, die ook voor ons drietal geen onbekenden waren.

Wat was 't al vol in de kerk! Met moeite zouden zij de domineesbank kunnen bereiken.

Tante Nel liep voorop, dan kwam Ru, daarna tante Lot met Willie aan de hand en ten slotte volgde Hanna. De koster, een oude, vriendelijke man, knikte haar goedig toe.

„Zoo juffertje, ben je weer eens hier?” — klonk het. Terwijl haar hartje onstuimig bonsde, haalde Hanna nu 't briefje, dat ze zooeven in haast geschreven had, uit haar zak om 't hem in de hand te stoppen, met de fluisterend uitgesproken, maar dringende vraag: „Rensta, wil je dit *alsjeblijft* bij grootvader op den preekstoel leggen? 't Is een *heel groot geheim!*”

De man keek naar 't ernstige, tot hem opgeheven gezichtje. Neen, 't ging hier niet om een minder passende kindergrap. 't Kleine meisje was in vollen ernst; dat zag hij wel! Een gevoel van medelijden bekreep hem met 't kind, dat hem zoo smeekend aanzag, alsof 't werkelijk voor haar van 't hoogste belang was, wàt hij zou doen. —

„Wees maar gerust! 'k Zal het niet openmaken, maar 't op den preekstoel leggen, zóó, dat dominee 't moet vinden,” fluisterde hij vriendelijk terug.

De tantes hadden niets van Hanna's oponthoud bemerkt; de broertjes evenmin. Ongeveer tegelijkertijd bereikten zij hun bank.

Willie, die nog nooit mee naar de kerk was geweest, vond alles, wat hij zag, even belangrijk en zou Ru, naast wien hij zat, wel telkens wat hebben willen vragen. Tante Lot beduidde hem echter, dat er niet gepraat mag worden in de kerk.

Toen hield het ventje zich stil en zat met groote oogen rond te kijken, terwijl hij zich voornam, alles goed te zullen onthouden, om 't thuis aan Bobbie te kunnen vertellen.

Hanna was in spanning. Zij hoorde bijna niets van het zingen der Zondagsschoolkinderen, waarmee de godsdienstoefening werd geopend. Onafgewend hield ze haar oogen op tante Lots gezangboek gevestigd en bemerkte daardoor niet, dat grootvader, bij 't laatste couplet, het trapje van den preekstoel opging.

Toen de klanken van 't lied der kinderen waren weggestorven, hief de gemeente 't volgende schoone gezang aan:

„Hoe zal ik U ontvangen,
hoe wilt Gij zijn ontmoet?
o, 's werelds hoogst verlangen,
des stervlings zaligst goed!
dat ons Uw Geest verlichte,
houd zelf den fakkel bij,
die, Heer, ons onderrichte,
wat U behaaglijk zij.”

Hanna zong eerbiedig mee. Zij had haar oogen nog niet van 't gezangboek durven opheffen. Had zij 't gewaagd, dan zou ze gezien hebben, dat grootvader, onder het orgelvoorspel, zijn bril had opgezet, om het met kinderhand geschreven briefje, geadresseerd: „aan grootvader” met verbazing in de hand te nemen en open te vouwen. Onder het lezen was de uitdrukking van zijn gelaat veranderd; hij had zijn brilleglazen afgeveegd, een traan weggepinkt en toen verder gelezen. — Hierna had grootvader het stukje papier zorgvuldig in zijn toga geborgen. Blijdschap straalde nu van zijn

eerwaardig gelaat, terwijl hij 't gebukte hoofdje van zijn kleindochtertje onder 't zingen met zooveel liefde beschouwde, dat 't Hanna, als zij had opgekeken, waarlijk goedgedaan zou hebben.

Maar Hanna bleef in 't boek turen en ook later, gedurende de preek, durfde ze grootvader niet aan te zien, hoewel zij toch heel aandachtig luisterde naar zijn blijde, troostvolle verkondiging van het Kerstevangelie.

Na het eindigen van den dienst bleven de tantes met de kinderen in de bank zitten. Zij lieten de gemeente vóórgaan en verlieten eindelijk, als laatsten, het bedehuis.

Op het kerkhof werd het graf der vroeggestorven grootmoeder, oudergewoonte, nog even met de kinderen bezocht, en daarna begaf het groepje zich langzaam huiswaarts.

Hanna zag, nog in den voortuin staande, grootvader de zijdeur der kerk uitkomen. Hij gaf den kerkeradsleden de hand en kwam toen met veerkrachtigen tred aanstappen.

Tante Nel was al met de jongens naar binnen.

„Toe, Hanna,” sprak tante Lot, die zich op den drempel nog even omkeerde, „loop jij grootvader tegemoet! Vlug dan, kind!” —

Hanna gehoorzaamde, maar, met looden schreden.

Bij het pastoriehekje trof zij met grootvader samen. De oude heer breidde de armen uit. Wat verlegen, maar toch ook innig blij, nestelde Hanna zich tegen hem aan.

„Ik heb het briefje gelezen, lieve kind, en ben er onuitsprekelijk gelukkig over, dat mijn Hanna er toe gekomen is: schuld te belijden. God zij dank voor deze Kerstvreugde,” sprak grootvader. —

„U preekte vanmorgen net, alsof u *mij* bedoelde,” zei Hanna schuchter.

Grootvader glimlachte. „Ik bedoelde jou ook, evengoed als mijzelf en alle anderen. Het Kerstevangelie omvat de gansche menschheid, de grooten, zoowel als de kleinen, want God zond Zijnen Zoon

uit liefde voor ons *allen*, tot vergeving der zonden, op aarde. Wij mogen nu vrijuit tot Hem gaan, omdat de Heiland alle schuld op Zich heeft genomen. — Al ben je nog jong, daarvan heb je zeker toch wel iets begrepen, nietwaar, kind?”

„Ja, grootvader,” antwoordde Hanna zachtjes, terwijl zij hem dankbaar aanzag, in 't blijde gevoel er nu ook niet meer tegenop te behoeven te zien het gebeurde aan de tantes te vertellen. De Kerstvreugde brak reeds bij haar door en, in het licht van den heerlijken Kerstdag, moest nu wel alles, *alles* goed worden!

Wie van de, dien avond om den Kerstboom geschaarde kinderen wel het meest zou hebben genomen: Hanna, Ru, Willie, of een der bij hen verzochte, kleine dorpelingetjes? —

Nu, van allen zonder onderscheid schitterden de oogen, alsof zij met de Kerstboomlichtjes wilden wedijveren, maar tòch — — blijder hartje dan dat van Hanna kon er moeilijk onder deze heele schare kloppen.

Zij zat naast Dieuwke Laarveld, die nù wel wat van haar wou weten en zich erg verrukt toonde met de mooie pop, welke Hanna haar had gegeven, terwijl zij vroolijk glunderde bij 't vooruitzicht: morgen bezoek van haar nieuwe vriendinnetje te zullen krijgen, met een mandje vol lekkere dingen, voor moeder.

Innig gelukkig zat Hanna daar, bij den stralenden Kerstboom. Ja, 't was nu wel echt *Kerstfeest* voor haar geworden: een heerlijk, gezegend Kerstfeest! —

Hoe zou moeder zich hierover verblijden! — Morgen wilde Hanna haar een langen, langen brief schrijven. — —

